

Aftale om eksempelprojekt i partnerskabsprojektet *Plan09*

En Planstrategisk Galatheaekspedition - Fundamentet for Guldborgsund Kommunes politiske udviklingsstrategi

At formulere det nye fælles fokuserede og fremtidssikrede bymønster i en ny-dannet kommune med seks vidt forskellige fusionspartnere – som i øvrigt hidtil har befundet sig i en indbyrdes konkurrencesituation om bosætning, erhvervstiltrækning, turismeudvikling m.v. – stiller store krav til såvel mental bevægelighed som commitment hos den enkelte politiske beslutningstager.

Der skal skabes og efterleves en fælles forståelse for den nye kommunes rammer, potentialer og svagheder. Formuleringen af det nye bymønster udfordres af, at Guldborgsund Kommunes første byråd med 29 medlemmer for de flestes vedkommende er skabt gennem lokalt forankrede stemmeandele, der kan initiere forventninger hos de lokale aktører til at blive prioriteret af den lokale "repræsentant".

Ambitionen er at gå lige på denne politiske udfordring, og derigennem tage de største og sværeste sværds slag allerede i planstrategifasen i 2007. Dermed kan kommuneplanlægningsfasen blive så konstruktiv, fremadrettet og nyskabende som mulig.

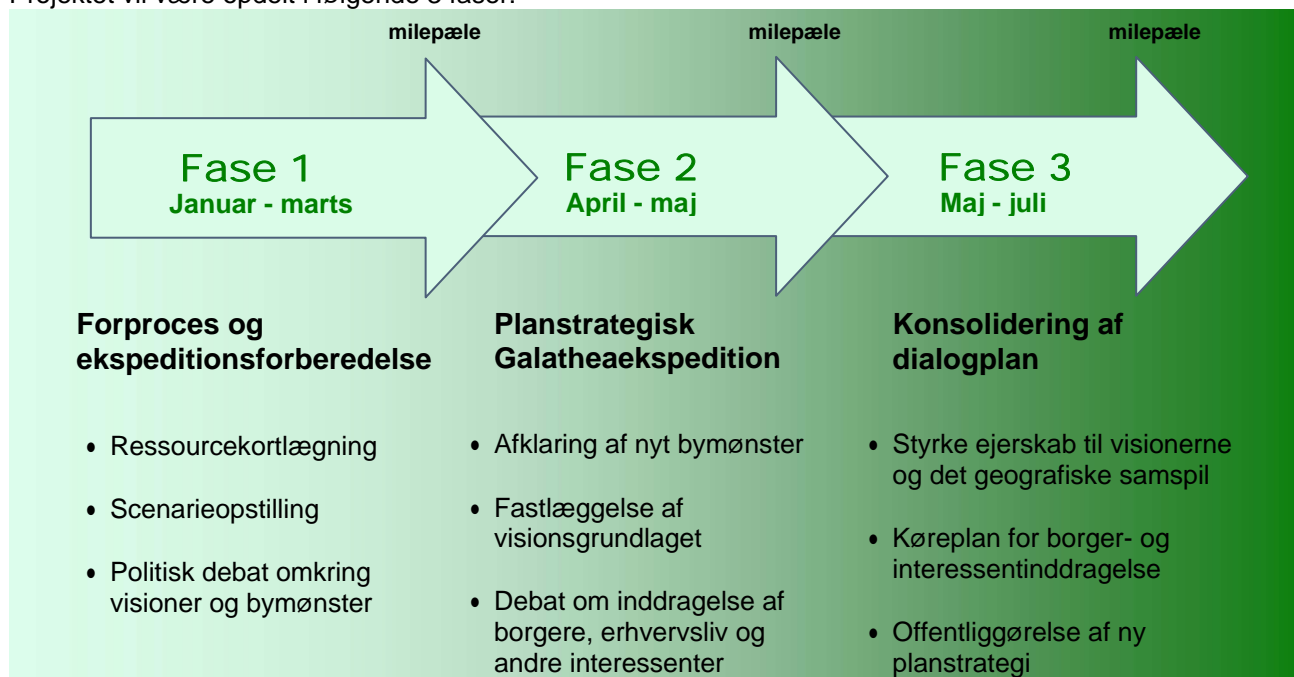
Eksempelprojektet vil kombinere allerede afprøvede metoder i et nyt strategisk-politisk set up. Herigennem forventer vi dels at skabe strategisk metodeudvikling, samt i forlængelse heraf provokere de kendte metoder til videreudvikling.

De gængse metoder der vil blive benyttet er

- Ressourcekortlægning (kulturkortlægning) med teoretisk tage afsæt i "Asset Based Community Development"- og "Appreciative Inquiry"-inspirerede modeller
- Scenarieværkstedsmetoden
- Den intensive lukkede beslutningsproces som vinder mere og mere indpas i såvel privat erhvervsliv som på politisk plan. Processer hvor der på kort tid bliver skabt en solid fælles ballast på flere planer

I projektet kobles de to førstnævnte metoder med den sidstnævnte metodiske tilgang, hvilket tilsammen udgør et alternativt strategisk-politisk set-up, der dels udfordrer og udvikler velgennemprøvede roller hos politikere, ledere og medarbejdere, dels styrker borger- og interessentinddragelsens indflydelse og position i planlægningen.

Projektet vil være opdelt i følgende 3 faser:

Omdrejningspunktet i processen er gennemførelsen af den planstrategiske Galatheaekspedition i projektets fase 2. Inden da gennemføres en forproces og ekspeditionsforberedelse, der - når ekspeditionen er

gennemført – vil bidrage væsentligt til kvalificeringen af den afsluttende fase, hvis formål er at fastlægge en køreplan for lokal forankring og styrkelse af det brede ejerskab i selve kommuneplanarbejdet. Det tre-fasede projektforsløb er illustreret som ovenfor. Nedenfor er de 3 faser nærmere beskrevet.

Fase 1. Forproces og ekspeditionsforberedelse

En ekspedition kræver grundig forberedelse, hvis de ønskede resultater skal nås. Dette gælder også en ekspedition af den karakter, som eksempelprojektet her er bygget op om. Den Planstrategiske Galatheaekspedition vil blive kernen til udviklingen af den nye kommuneplanstrategi og til inddragelsen af borgere og andre interessenter i selve kommunenplanarbejdet.

I forberedelsen vil kommunens vision - der blev formuleret for 1½ år siden - blive stillet til diskussion, primært med henblik på at styrke og udvikle ejerskabet til visionen som grundlag for planstrategien. I denne del af den forberedende fase skal det ligeledes afklares, om der eventuelt er andre forhold omkring den nye kommune, der endnu ikke er helt på plads eller afstemt med udviklingen. Og videre, om dele af disse forhold i et eller andet omfang skal ud i en offentlig debat i den afsluttende fase 3.

Den nye planstrategi

I den første fase bør det ligeledes defineres mere præcist, hvad kommunens intention er med at lave den nye planstrategi. F.eks. om den skal være den offentlige politiske visualisering af udviklingsperspektiverne i kommunen, og/eller om den skal være et planmæssigt ledelsesværktøj.

Opstartsforløbet skal bidrage til at sikre såvel størst mulig beslutningskompetence/-vilje gennem selve "ekspeditionen", som være den indledende manøvre til at sikre et øget byrådspolitisk og forvaltningsmæssigt ejerskab til visionsgrundlaget, samtidigt med at forløbet gennem opstilling af et antal scenarier bruges til at perspektivere forskellige vinkler på det prioriterede bymønster og den nye rollefordeling.

Forberedelsesfasen afvikles gennem tre parallelle og indbyrdes koordinerede processer:

- Processen i det politiske beslutningssystem og i forvaltningen
- Værdibaseret ressourcekortlægning af den nye kommunes potentiale
- Formulering af et sæt af scenarier for kommunens udvikling

De politiske forberedelser af ekspeditionen vil bestå i en række udvalgsdrøftelser, som har til formål at åbne en diskussion om kommunens fremtidige fysiske karakter inden for de respektive politikområder. Drøftelserne i udvalgene vil i stort omfang gå på tværs af de nedsatte fagudvalg og forberedes af forvaltningen i samarbejde med konsulenter og den eksterne interessentgruppe.

Den værdibaserede ressourcekortlægning fører til et overblik over netværk, subkulturer, ildsjæle m.v. samt erhvervsmæssige, foreningsbaserede m.fl. aktører, som kan og vil bidrage væsentligt til etableringen og udviklingen af de lokale sociale, kulturelle og økonomiske værdikæder. Metodisk gennemføres den værdibaserede ressourcekortlægning med udgangspunkt i statiske analyser, der skal virke som afsæt for blandt andet gennem kvalitative interviews, der belyser omfanget og kvaliteten af samarbejdsrelationer m.v. i det kommunale landskab. Interviewene – og andre anvendte metoder – tilrettelægges i et dynamisk koncept, hvorved de i sig selv bidrager til at skabe nye netværk og samarbejdsrelationer.

Scenarieformuleringen sker med afsæt i de af sammenlægningsudvalget besluttede plandebatter – sundhed, bymønstre og områdefordeling, byudvikling og byfornyelse, landdistriktet, kultur og fritid, erhvervs- og turismeudvikling samt trafikikkerhed og fremkommelighed.

Det er besluttet at nedsætte en ekstern følgegruppe for planstrategiarbejdet. Denne gruppe skal i forberedelsesfasen bistå med den værdibaserede ressourcekortlægning – og er i øvrigt selv en del af de kræfter, der vil blive afdækket og således bidrage til at skabe yderligere dynamik.

Vigtige milepæle ved afslutningen af fase 1:

- Der er gennemført en værdibaseret ressourcekortlægning
- Der er formuleret et sæt af scenarier for kommunens udvikling
- Den planstrategiske Galatheaekspedition er planlagt i detaljer, jf. fase 2-beskrivelsen

Fase 2. Den planstrategiske Galatheaekspedition

Selve ekspeditionen har til formål at nå i dybden, udforske og færdigforhandle en fælles politisk overenskomst for kommunens fremtidige fysiske udvikling, herunder det nye fælles bymønster.

På ekspeditionen vil den vedtagne vision på førstedagen blive taget op til genovervejelse, primært med henblik på at supplere den med vigtige politikområder som f.eks. sundhed, børn, unge og uddannelse. Det skal være afsætt for på dag to at fastlægge den nye rollefordeling og det overordnede bymønster i kommunen. På tredjedagen skal det drøftes og prioriteres hvordan politikerne vil udfolde debatten med borgere og erhvervsliv i det forestående planarbejde.

Disse 3 dages proces skal inspireres og perspektiveres af en række elementer:

- De udarbejdede scenarier
- Udvalgte interessenter/personer der blive bragt til skibet med det formål at give deres bud på, hvordan livet kan leves i fremtidens Guldborgsund Kommune
- Steder/attraktioner som besøges, som konkrete bud på hvordan f.eks. havnemiljøerne i kommunen kunne udvikles

Sejltur med "Haabet"

Ekspeditionen forventes at foregå med galeasen "Haabet", som udgør en optimal fysisk ramme for de planlagte processer. Skibet har et passende konferencerum og vil kunne lægge til kaj i alle kommunens havne. Det giver basis for en intensiv proces med meget lidt spildtid til transport og samtidig mulighed for bevæge sig geografisk, socialt og mentalt og dermed løbende perspektivere indholdet i processerne.

Endvidere giver skibet og ekspeditionsidéen også gode muligheder for at skabe mediemæssig bevågenhed omkring det politiske arbejde med kommunens langsigtede udvikling.

Afgangsstedet for ekspeditionen vil blive en havneby uden for kommunen (f.eks. Korsør) og derefter sejles rundt til kommunens 6 havne. Alle de nuværende kommuner har en tilgængelig havn, og der vil være mulighed for overnatning både på skibet og i land på kro eller lign. i kommunens havnebyer.

Pointen med at starte udenfor kommunen er at give inspiration til, hvordan man politisk har formået - eller *ikke* formået at skabe udvikling med afsætt i havnemiljøerne og/eller en broforbindelse. Starten foreslås således at ske som et møde politikere og embedsmænd fra havnebykommune på Sjælland.

Målet for de 3 dage er en stort set færdig planstrategi. Havneindsejlingen til Nykøbing Falster vil således være den tidsmæssige deadline for at opnå enighed om det fælles politiske gods i det langsigtede arbejde med kommunens udvikling.

Kuben Byfornyelse Danmark forestår hele faciliteringen fra initiering af processen til beslutningsgrundlag.

Vigtige milepæle ved afslutningen af fase 2:

- Politisk commitment og større politisk ejerskab til kommunens visionsgrundlag, inkl. evt. nyformulerede temaer
- Politisk commitment og politisk ejerskab til et nyt fælles fokuseret og fremtidssikret bymønster
- Politisk indstilling til hvad der i fase 3 ønskes bragt ud til drøftelse i kommunens offentlige rum, herunder også hvordan debatten og dialogen forventes udfoldet.

Fase 3. Lokal forankring og lokalt ejerskab

Fase 3 skal være kort og har til formål at kvalitetssikre det politiske arbejde i den forudgående fase 2, primært ved en udfoldning af den grovskitse til køreplan for borger- og interessentinddragelsen i samarbejde med den eksterne følgegruppe til planstrategiarbejdet.

Køreplanen vil beskrive den ønskede borger- og interessentinddragelse i selve kommuneplanarbejdet (dialogplanen). Det skal i køreplanen defineres, hvem der skal involveres i hvad, og hvornår den enkeltes involvering skal finde sted og under hvilken form. Køreplanen vil have fokus på kvalitet frem for kvantitet i inddragelsen. Oplægget vil således sætte fokus på f.eks. netværk, lokale og interesse-mæssige meningsdannere, samt gode talsmænd for traditionelt oversete eller svage grupper.

Metodisk forventer vi, at borger- og interessentinddragelsen skal ske gennem anvendelse af et bredt sæt af instrumenter og aktiviteter, f.eks. workshops, arbejdsgrupper, fokusgruppeinterviews, events og happenings m.v. Afsættet vil være ressourcekortlægningen gennemført i fase 1.

Processuelt er der skabt sammenhæng fra de første faser til borger- og interessentinddragelsesplanen ved:

- at der gennem fase 1 er foretaget en ressourcekortlægning, som synliggør og aktiverer vigtige nøgleaktører og interessenter
- at der gennem fase 1 og 2 er udmeldt klare politiske signaler om, hvilken udvikling kommunen ønskes at gennemgå, og på basis af hvilket prioriteret bymønster dette skal ske
- at der gennem fase 2 og indledning af fase 3 er etableret en systematisk og synliggjort køreplan for, hvordan borger- og interessentinddragelsen skal foregå i kommuneplanarbejdet.

Denne processuelle sammenhæng i forløbet giver den umiddelbare og logiske konsekvens, at den nærmere beskrivelse og programmering af projektets tredje fase først kan og skal ske, når ekspeditionen er gennemført.

Men det ligger fast, at når køreplanen er færdiggjort og besluttet endeligt af byrådet, så skal den synliggøres – blandt andet gennem medierne – og efterfølgende implementeres som en del af den vedtagne kommuneplanstrategi. Politikerne vil vise, at de har truffet klare afgørelser, og at disse ønskes at være synlige i det offentlige rum.

Den i projektet etablerede eksterne følgegruppes medlemmer bliver herefter centrale aktører, både som bidragsydere til planarbejdet gennem rollen som vigtige interessenter og som lokalt forankrede kommunikatører i implementeringen af køreplanens interessentinddragelse.

Vigtige milepæle ved afslutningen af fase 3:

- At den opstillede køreplan for interessentinddragelse er gennemført fuldt ud efter de oprindeligt indeholdte intentioner
- At der er skabt lokal og ikke mindst lokal *politisk* ejerskab til planstrategien
- At der er udviklet og godkendt en ny planstrategi, som muliggør en smidig og politisk afklaret arbejdsproces med selve kommuneplanen

I forhold til eksempelprojektet afsluttes forløbet principielt med offentliggørelsen af den færdige og vedtagne planstrategi, men Guldborgsund Kommune forventer også at være blandt ansøgerne i 2. eller 3. udbudsrunde i Plan09, hvor Kommunen forventer at lægge vægt på det åbne land og samspillet med bysamfundene. Udgangspunktet for dette vil være Guldborgsund Kommunens deltagelse i Forskningsprojektet "*Landscape as a resource for urban areas*" under Center for Strategisk Byforskning.

Evaluering

Som angivet i projektbeskrivelse er det intentionen at udfordre de gængse metoder og roller gennem projektet. Målet er at nedbryde de gamle grænser, aktivere kommunens egne ressourcer og identificere potentialerne i alle dele af kommunen. *Succeskriterierne* er følgende:

- Mental nedbrydning af de gamle grænser.
- Identifikation af netværk og bringe nøgleaktører i spil i de politiske processer.
- Sætte fokus på potentialerne og gribe fat om problemerne

Som en del af afslutningen af fase 3 vil vi endvidere evaluere på de anvendte metoders effekt og behov for fornyelse, herunder selvsagt også hvad udbyttet har været med den metodekombination, vi har valgt i projektet. Vi forventer, at Plan09 vil forholde sig kritisk til udbyttet af evalueringen.

Projektets organisering og forankring¹

Kommuneplan(strategi)arbejdet er forankret i en politisk styregruppe bestående af Økonomiudvalget, samt formændene for alle de øvrige politiske fagudvalg. Borgmesteren er formand for den politiske styregruppe.

Administrativt etableres en projektorganisation med direktionen som den øverste ledelsesmæssige reference. Herunder etableres der en række arbejdsgrupper på tværs igennem hele kommunens matrixorganisation. Planafdelingen og det tværfaglige koordinationsforum for Bosætning, Erhvervs- Turisme, Arbejdsmarked og Kulturudviklingsforum (BETAK) er ansvarlig for koordinering, udarbejdelse af tværpolitiske oplæg m.v. i relation til kommuneplanarbejdet. Desuden udpeges der en række faglige ledere for de enkelte arbejdsgrupper, som planafdelingen tager del i ledelsen af, som procesfacilitator og overordnet koordinator.

¹ Anbefalinger fra vores §13-Økonomiudvalg til beslutning i Sammenlægningsudvalget den 9.november 2006.

Eksternt anbefaler §13-Økonomudvalget i Guldborgsund Kommune at forankre planstrategiarbejdet i en ekstern følgegruppe bestående af repræsentanter fra det lokale erhvervsråd, turistforeningerne, Dansk Landbrug, Friluftsrådet, Kulturelt Samråd, Danmarks Naturfredningsforening, Vejdirektoratet (ad hoc), DSB (ad hoc), det lokale uddannelsesråd, det lokale arbejdsmarkedsråd, det lokale sportsråd samt en repræsentant for kommunens liberale erhverv.

Den eksterne følgegruppe bistår kommunen i planstrategiarbejdet bl.a. med

- Udpegning af ressourcepersoner, foreninger m.v. der kan indgå i selve kommuneplanarbejdet
- Udvikling af kommunikationen og dialogen som platform for planlægningen

Se evt: <http://polweb.nethotel.dk/Produkt/PolWeb/default.asp?p=guldborgsund07&page=document&docId=5786&itemId=5794>